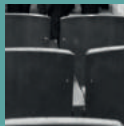
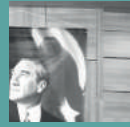
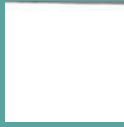

CEZA İNFAZ KURUMU
ÇALIŞANLARINA YÖNELİK
EĞİTİCİ EĞİTİMİ
SAHA RAPORU

İÇİNDEKİLER

01	KISALTMALAR, TABLOLAR, GRAFİKLER VE FOTOĞRAFLAR LİSTESİ
03	ÖNEMSIYORUZ DERNEĞİ
04	PROJE KÜNYESİ
05	TEŞEKKÜR
06	YÖNETİCİ ÖZETİ
07	ÖNSÖZ
08	BÖLÜM 1 CEZA İNFAZ KURUMU ÇALIŞANLARINA YÖNELİK EĞİTİCİ EĞİTİMİ
08	KATILIMCI PROFİLİ VE BEKLENTİLERİ
11	EĞİTİM SÜRECİ
13	ATÖLYELER
13	Ses Olmak
15	Sanat & Tasarım Atölyesi
24	Mesleki Doyum ve Zorlu Koşullarla Başa Çıkmak
28	Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati
30	Duygu-İhtiyaçların İfadesi ve İnsan Davranış Rollerini
33	AÇGR Programı Tanıtımı & Top Dikim Çalıştayı
35	SONUÇLAR

KISALTMALAR, TABLOLAR, GRAFİKLER, FOTOĞRAFLAR VE RESİMLER LİSTESİ

Kısaltmalar

AÇGR: Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı
CİK: Ceza İnfaz Kurumu
İKM: İnfaz ve Koruma Memuru
VHKİ: Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

Tablolar

- 17 Tablo 1. “Sosyal Çalışmacı” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri
18 Tablo 2. “Psikolog” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri
19 Tablo 3. “İKM” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri
20 Tablo 4. “Öğretmen” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri
21 Tablo 5. “Çocuk” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri

Grafikler

- 08 Grafik 1. Katılımcıların Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma Süresi
09 Grafik 2. Katılımcıların Benzer Bir Etkinliğe Katılım Oranları
09 Grafik 3. “Neden Burada Olduğunuzu Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verilen Yanıtlar
10 Grafik 4. Katılımcıların Eğitime İlişkin Beklentileri
10 Grafik 5. “Şu anda Kendinizi Nasıl Hissediyorsunuz?” Sorusuna Verilen Yanıtlar
15 Grafik 6. Atölyeye Katılan CİK Çalışanlarının Mesleki Dağılımları
37 Grafik 7. Eğitim Sonunda Katılımcıların Eğitime İlişkin Hisleri
37 Grafik 8. “Sizce Hangi Görsel Bu Eğitimi İfade Ediyor?” Sorusuna Verilen Yanıtlar
38 Grafik 9. Eğitim İçeriğine ve Etkinlik Planlamasına İlişkin Oylama
38 Grafik 10. “Bu Eğitimden Ayrılırken Yanınızda Götürdüğünüz 3 Şey?” Sorusuna Verilen Yanıtlar
39 Grafik 11. Katılımcıların “Bu Çalışmanın Diğer Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına da Uygulanması Gerekliğini Düşünüyorum” İfadesine Katılma Oranları

Fotoğraflar

- 11 Fotoğraf 1. Eğitim Açılışı Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 11 Fotoğraf 2. Program Açılışı Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 12 Fotoğraf 3. “Yağmur” Etkinliği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 12 Fotoğraf 4. Açılış Çemberi Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 13 Fotoğraf 5. Atölye Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 15 Fotoğraf 6. Atölye Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 16 Fotoğraf 7. Sunumlar Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 24 Fotoğraf 8. Skeçler Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 26 Fotoğraf 9. Grup Sunumu Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 26 Fotoğraf 10. Stres Bilekliği Etkinliği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 28 Fotoğraf 11. Atölye Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 29 Fotoğraf 12. Bağlantı Dansı Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 30 Fotoğraf 13. Atölye Pratiği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 31 Fotoğraf 14. Katılımcıların İfadeleri
- 33 Fotoğraf 15. Oturum Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf
- 34 Fotoğraf 16. Top Dikim Etkinliği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

ÖNEMSIYORUZ DERNEĞİ

Önemsiyoruz Derneği, risk altındaki çocukla in ve çevresindeki yetişkinlerin; sosyal, kültürel ve ekonomik alanda nitelikli ve sürdürülebilir gelişimlerini sağlama, psiko-sosyal iyi oluş hallerini destekleme; bu alanlardaki ihtiyaçlarını tespit etme, bu ihtiyaçlara yönelik önleyici çalışmalar tasarlama, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri düzenleme, bilimsel tabanlı ve destekli araştırma, geliştirme projeleri üretme; yerel, ulusal ve uluslararası işbirlikleri geliştirerek çalışmalar yürütme, çözüm geliştirme ve uygulama amacıyla kurulmuştur.

www.onemsiyoruz.org
biz@onemsiyoruz.org

Emekyemez Mah. Abdulsellah Sok. İzsal Han No:1 Kat:6 Kapı No: 50
Karaköy/ Beyoğlu/ İstanbul

PROJE KÜNYESİ

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ

ÖNEMSIYORUZ DERNEĞİ

PROJE KOORDİNATÖRÜ

GÖZDE ŞEKERCİOĞLU

PROJE ASİSTANLARI

HATİCE AKYÜZ
ŞEVVAL ERENOĞLU

PROJE SAHA YÜRÜTÜCÜLERİ

AYŞE ASENA GÜRPINAR AKAN
BETÜL KATIGÖZ
BÜKE KOYUNCU KAHVECİOĞLU
CİHAN KORAL
ELÇİN KÜLAHÇIOĞLU GÖZEGİR
MELİKE ÇITAK

RAPOR YAZARLARI

HATİCE AKYÜZ
MELİKE ÇITAK

RAPOR TASARIM

MELİKE ÇITAK

REDAKSİYON

AYŞE KILIÇ

Bu raporun sorumluluğu tamamıyla Önemsiyoruz Derneği'ne aittir ve bu içerik herhangi bir şekilde T.C. Adalet Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır. Tüm hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir bölümü Önemsiyoruz'un izni olmadan hiçbir elektronik veya mekanik formatta ve araçla (fotokopi, kayıt, bilgi depolama vb.) çoğaltılamaz. Kaynak belirtmek koşuluyla raporda geçen yazılardan yararlanılabilir.

TEŞEKKÜR

Gaziantep'te 26-27-28 Kasım 2019 tarihlerinde Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi'nin gerçekleşmesi hususunda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim ve İyileştirme Dairesi Başkanı Sn. **Çelebi Yılmaz'a**, Gaziantep Cumhuriyet Başsavcısı Vekili Sn. **İsmail Karataş'a**, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim ve İyileştirme Dairesi Tetkik Hakimi Sn. **İsa Özer'e**, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim ve İyileştirme Dairesi Hassas Gruplar Şube Müdürü Sn. **Ali Burhan Özkan'a** destekleri için teşekkür ederiz. Eğitimimize aynı destekleri ile katkıda bulunan **Gaziantep Büyükşehir Belediyesi** ve **Şehitkamil Belediyesi'ne**, projemize hizmet desteği sağlayan **Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı'na** teşekkür ederiz.

Programın atölye içeriklerinin hazırlanması ve uygulanması konusunda destek olan eğitmenlerimiz **Ayşe Asena Gürpınar Akan, Betül Katıgöz, Büke Koyuncu, Cihan Koral, Elçin Külahçıoğlu Gözegir** ve **Melike Çıtak'a** teşekkür ederiz. Eğitim boyunca atölye programlarının uygulanmasından lojistik ihtiyaçlara kadar birçok konuda bizlere destek olan **Cansu Koçak, Dilara Kalyenci, Eylül Uygun, Gökçen Yıldırım, Mahmut Ünsal, Müslüm Polat, Pelin Güllü** ve **Selin Tutku Tabur'a**; Gaziantep'te böylesine büyük bir organizasyonun altından kalkmamıza katkı sunan ve yol gösteren **Bekir Sıtkı Severoğlu** ve **Ceren Uğurluer** başta olmak üzere, bize inanan ve yanımızda olduğunu gösteren **Aslı Alemdaroğlu, Duygu Kambur** ve **Rana Birden Çorbacıoğlu'na**; ve programın hazırlık ve uygulama aşamalarında desteklerini sunan herkese teşekkürlerimizi sunarız.

Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi'ni özetlediğimiz videoyu karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Önemsiyoruz Derneği tarafından geliştirilen Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı (AÇGR), Türkiye'de bulunan Ceza İnfaz Kurumlarında annesi ile birlikte yaşayan 0-6 yaş aralığındaki çocukların eğitim, sağlık ve psiko-sosyal gereksinimlerinin annelerinin katılımı ile desteklenmesini hedeflemektedir. 2018 yılında Gaziantep E Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda 12 hafta süren pilot çalışması gerçekleştirilen AÇGR programı süresince tutuklu veya hükümlü kadının ve yanındaki çocuğun akranları ile eş gelişim göstermesinin sağlanması için emek verilmiştir. Bu pilot çalışma sırasında, çocuğa ve kadına yönelik eğitimlerin yanında çocukla çeşitli yollarla iletişim içinde olan Ceza İnfaz Kurumu'nda çalışan kamu personelinin de çeşitli konularda bilinçlendirilmesi ve kendini geliştirmesi için eğitimlerle desteklenmesinin faydalı olacağı gözlemlenmiştir. Bu gözlem doğrultusunda ceza infaz kurumlarında görev alan kurum çalışanlarının AÇGR programının birer uygulayıcısı olmaları amacıyla uygulamalı bir eğitici eğitimi olan "Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi" programı geliştirilmiştir.

Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi 26-27-28 Kasım 2019 tarihlerinde T.C. Adalet Bakanlığı izni, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Şehitkamil Belediyesi, Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı desteği ile Şehitkamil Kültür Merkezi'nde Önemsiyoruz Derneği yürütücülüğünde gerçekleştirilmiştir. Eğitime; Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Mardin, Mersin, Şanlıurfa ve Osmaniye olmak üzere 12 ilde yer alan 14 ceza infaz kurumunda; Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nde ve Gaziantep Denetimli Serbestlik Genel Müdürlüğü'nde görev alan 1 Daire Başkanı, 1 Tetkik Hakimi, 1 Şube Müdürü, 1 Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni, 69 İnfaz ve Koruma Memuru (İKM), 12 Öğretmen, 17 Psikolog, 6 Sosyal Çalışmacı olmak üzere 107 kurum çalışanı katılım sağlamıştır. Kamu çalışanlarının kurum içinde sağladığı şefkat dolu ortamın desteklenmesine yönelik bireysel gelişmelerine odaklanan bu eğitim kapsamında "Ses Olmak", "Sanat & Tasarım Atölyesi", "Mesleki Doyum ve Zorlu Koşullarla Başa Çıkma", "Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati", "Duygu-İhtiyaçların İfadesi ve İnsan Davranış Rollerini", "Anne-Çocuk Gelişim Rehberliği Programı ve Top Dikim Çalıştayı" başlıklı atölyeler yer almıştır.

Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği programının ceza infaz kurumu bünyesinde görev alan kurum çalışanları tarafından, Önemsiyoruz'un süpervizyon desteği ile uygulanması hedefiyle "AÇGR Programı Uygulama Rehberi" hazırlanmış ve katılımcılara ücretsiz olarak teslim edilmiştir. T.C. Adalet Bakanlığı'nın onayını takiben, Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı'nın eğitime katılan kurumlardan başlanarak uygulanabileceği görüşülmüştür. Eğitim sonunda yapılan değerlendirmede katılımcıların %95'inin eğitimden memnun olarak ayrıldığı anket çalışması ile tespit edilmiştir.

ÖNSÖZ

Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi başlıklı bu çalışmanın saha raporunu sizinle paylaşmaktan memnuniyet duyuyoruz. Ruh sağlığı ve tasarım başta olmak üzere disiplinlerarası bir çalışmanın ürünü olarak hayata geçen bu eğitim programı, atölye yürütücüsünden katılımcısına her bireyin farklı kazanımlar elde etmesine vesile olmuştur.

Katılımcılar; Adana, Adıyaman, Ankara, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Mardin, Mersin, Osmaniye ve Şanlıurfa olmak üzere 14 farklı ilden gelerek, Gaziantep'te buluşmuş ve Önemsiyoruz Derneği'nin misafiri olmuştur. Bu ve benzeri çalışmaların çoğalarak ve sistemli olarak devam etmesi için T.C. Adalet Bakanlığı'na bağlı ilgili müdürlüklerin içerik bazlı dahiliyeti ile kolaylıkla zenginleşebileceği düşünülmektedir.

Derneğimiz yürütücülüğünde gerçekleşen programın atölye içerikleri, hedefleri ve sonuçları bu kitapçık ile değerlendirmenize sunulmuştur. Yeni eğitim programlarına ilham vermesi dileklerimizle.

Gözde Şekercioğlu
Önemsiyoruz Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

BÖLÜM 1 CEZA İNFAZ KURUMU ÇALIŞANLARINA YÖNELİK EĞİTİCİ EĞİTİMİ

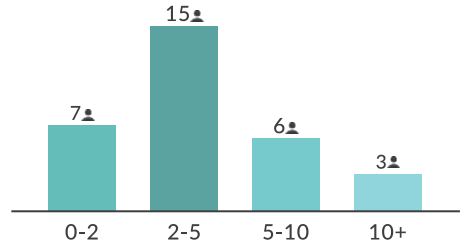
Katılımcı Profili ve Beklentileri

Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi'ne, toplamda 107 Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, ceza infaz kurumu ve Gaziantep Denetimli Serbestlik Genel Müdürlüğü çalışanı katılım sağlamıştır. Eğitimin ilk gününde 78, ikinci gününde 82 ve üçüncü gününde 68 ceza infaz kurumu çalışanı atölyelere dahil olmuştur. Eğitim katılımcılarının çalıştıkları kurumlar aşağıda sıralanmıştır:

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Adana Karataş Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu
Adıyaman E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Elazığ Sivrice Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu
Gaziantep Denetimli Serbestlik Genel Müdürlüğü
Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Gaziantep L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Kayseri Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Kilis L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Mardin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Osmaniye 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Şanlıurfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Tarsus Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Eğitim katılımcılarının: 69'u İnfaz ve Koruma Memuru (İKM), 12'si Öğretmen, 17'si Psikolog, 6'sı Sosyal Çalışmacı, 1'i Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni (VHKİ), 1'i Şube Müdürü, 1'i Tetkik Hakimi ve 1'i Daire Başkanıdır.

Eğitim öncesinde katılımcılarla interaktif bir anket gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar ankete akıllı telefonları ile dahil olmuş, cevaplar eş zamanlı olarak ekranda görülmüştür. Anket gönüllülük esasına dayandığından ankete katılım oranı sorulara göre farklılık göstermiştir. Anket katılımcılarının 7'si 0-2 yıl; 15'i 2-5 yıl; 6'sı 5-10 yıl ve 3'ü 10 yıldan uzun süredir ceza infaz kurumlarında çalıştığını ifade etmiştir (Grafik 1).

Grafik 1. Katılımcıların Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışma Süresi

Katılımcıların 28'i benzer bir etkinliğe ilk kez, 12'si 2-4 arası bir sayıda, 2'si ise 5 ve üzeri sayıda katıldığını ifade etmiştir (Grafik 2).

“Neden burada olduğunuzu düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtlar değerlendirildiğinde katılımcıların “anne”, “çocuk” ve “eğitim” başlıklarına odaklandığı görülmektedir. (Grafik 3)

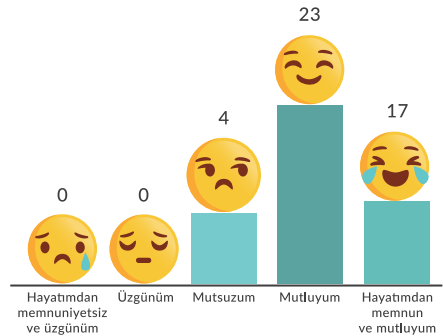
Diğer bir soruda katılımcılardan bu eğitime ilişkin beklentilerini önem sırasına göre işaretlemeleri istenmiştir. Grafik 3'de görüldüğü üzere “mesleki anlamda motivasyonumu yükseltmek” seçeneği birinci tercih olmaktadır.

Grafik 4. Katılımcıların Eğitime İlişkin Beklentiler

Son olarak ise katılımcılara o anda nasıl hissettikleri sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar Grafik 5'de gösterilmektedir.

Grafik 5'de görüldüğü gibi katılımcıların büyük çoğunluğu eğitim başlangıcında mutlu ve/veya memnun olduğunu ifade etmektedir.

Grafik 5. “Şu anda Kendinizi Nasıl Hissediyorsunuz?” Sorusuna Verilen Yanıtlar

EĞİTİM SÜRECİ

Fotoğraf 1. Eğitim Açılışı Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi 26-27-28 Kasım tarihlerinde 3 gün 6'şar saat olmak üzere toplam 18 saat gerçekleştirilmiştir. Eğitim, katılımcıların kayıt işlemlerinin gerçekleştirilmesi ile başlamıştır. Kayıt sırasında katılımcılara yaka kartı, Anne - Çocuk Gelişim Rehberliği Programı broşürü ve eğitim programı teslim edilmiştir. Katılımcılar, açılış gerçekleşene kadar fuaye alanında diğer katılımcılar ile tanışmıştır (Fotoğraf 1). Protokolün katılımı ile birlikte açılış töreni başlamıştır. İstiklal Marşı ve saygı duruşunu takiben açılış konuşmaları gerçekleştirilmiştir (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 2. Program Açılışı Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

Açılışın ardından Müzisyen & Uzm. Psk. Dan. Asena Akan katılımcılar ile “yağmur” etkinliği gerçekleştirmiştir. Katılımcılar, Asena Akan’ın kolaylaştırıcılığı ile elleriyle ritim tutarak yağmur sesi çıkarmıştır. Etkinliğin katılımcılar açısından keyifli ve ısındırıcı olduğu gözlemlenmiştir (Fotoğraf 3).

Katılımcılar bu etkinlikte atölyenin ve eğitim programının merak uyandırdığı yorumunda bulunmuştur. Bir katılımcı bu düşüncesini şu sözlerle ifade etmektedir:

Fotoğraf 3. “Yağmur” Etkinliği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

“Birlikte yaptığımız yağmur sesi bile kendimi iyi hissettirdi, neler yapacağımızı merak ediyorum ve heyecanlıyım.”

Atölyeler başlamadan önce; birbirini tanımayan bir katılımcı grubu arasında grup dinamiği oluşturmak ve güven ortamı yaratma hedefiyle her günün başlangıcında çember yapılmış, çeşitli buz kırıcı oyunlar oynanmıştır.

Katılımcıların neredeyse tamamının istekli ve katılımcı yaklaşım sergilediği gözlemlenmiştir (Fotoğraf 4). Açılış çemberi tamamlandıktan sonra katılımcılar iki gruba ayrılmış ve atölye çalışmaları başlamıştır.

Fotoğraf 4. Açılış Çemberi Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

ATÖLYELER

Ses Olmak

Fotoğraf 5. Atölye Sırasında Çekilen
Bir Fotoğraf

Ceza infaz kurumu çalışanlarına yönelik gerçekleştirilen Ses Olmak Atölyesi'nde amaçlanan, müziğin iyileştirici ve dengeleyici gücünden yararlanarak bireylerin kendilerini seslerle ifade edebildikleri, müziği pasif ve aktif olarak kullanabildikleri, grupla bir ve bütün olma deneyimini yaşayarak ihtiyaçlarını sanat aracılığıyla yaratıcı ve doğal olarak ifade ettikleri bir ortam sunmaktır (Fotoğraf 5).

Atölye'nin hedefleri:

- Dinleme becerisi geliştirme,
- Diyalog geliştirme becerisinin desteklenmesi,
- Diğerleriyle olumlu iletişim becerileri geliştirme,
- Diğerleriyle ortak çalışma ve işbirliğine açık olma,
- Kendi değer ve potansiyelinin farkına varma,

- Güçlü ve gelişime açık yönlerini fark etme,
- Kendine uygun hedefler belirleme,
- Kendini ifade etmede yeni yollar edinme,
- Özgüven / deneme cesareti,
- Sorunlara yönelik farklı ve yaratıcı fikirler geliştirme,
- Kaygı ve stres yaratan durumlarla baş edebilme becerileri geliştirme/kriz yönetimi
- Karşılaştığı sorunlara yapıcı çözümler getirme,
- Hata ve sınırlılıklarına ilişkin farklı ve olumlu bir bakış açısı edinme,
- Günlük yaşamın ve çevrenin olumsuz etkilerinden arınabilmeyi desteklemektir.

Ses Olmak Atölye'si Ceza İnfaz Kurumu çalışanlarından psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen ve infaz koruma memurunun oluşturduğu heterojen bir katılımcı profiliyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar arasında daha önce bir enstrüman çalmış olan ve enstrüman çalmasa da müziğe ilgi duyan kişilerin varlığının atölye dinamiğine ilişkin olumlu etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Gruplar ikiye ayrılıp ilk grup alanda yer aldıktan sonra atölye içeriğinden bahsedilerek başlangıç yapılmıştır.

Ses, nefes ve hafif beden egzersizleri ile bedenin akortlanması sağlanarak atölyenin deneyimsel bir paylaşım alanı olduğu ve bu alanda hata/yanlış kavramının olmadığı vurgulanmıştır.

Herkese boş kağıtlar ve boyalar dağıtılarak kişinin o anki halini ifade edecek bir sembol çizmesi önerilip bu semboller çizildikten sonra kişilerin sembollerini sesle ifade edebilmeleri için ortam oluşturulmuştur. Bu sırada katılımcılara atölyede kullanılmak üzere getirilen marakas, kalimba gibi müzik aletleri dağıtılmış, bazı katılımcılar ise kalemleri, kağıtları ya da nefeslerini kullanarak seslerini kendileri yaratmıştır. Seslerin bir bütün olarak aynı anda sunulması aşamasında ise bir katılımcı bu çalışmayı hep birlikte sahnede yapmayı teklif ederek, atölyenin açtığı alanın katılımcıyı birlikte ve uyum içinde çalışmaya hazır hale getirdiği izlenimini yaratmıştır.

Ses Olmak Atölyesi üç ana temel üzerinde kurgulanmıştır. Müzik ve müzisyen model alınarak, müzisyenin sesine/enstrümanına ilişkin farkındalığı ve bedenini bir enstrüman gibi görerek, akortlanmayı sağlayabilmesi; Ceza İnfaz Kurumu çalışanlarının kendileriyle ilgili güçlü, gelişmeye açık yönlerinin farkına varmalarına ve içgörünün artmasına yönelik vurgu yapılmıştır.

Müzisyenin bir diğer müzisyenle kurduğu ilişki ve iletişim, karşıdakini duyabilmek, kendini ona şeffaf olarak ifade edebilmenin, karşılıklı uyum ve ahenk içinde çalışabilmenin önemi vurgulanarak, ceza infaz kurumu çalışanı için kurum içindeki ekip ile iç iletişimin kurulmasına yönelik bir yöntem aktarılmıştır.

Müzisyenin dinleyiciyle kurduğu ilişki ve iletişim üstünden, ceza infaz kurumu çalışanının kurum içindeki tutuk bireyle teması üzerinden bağlantı kurularak bütünün içindeki rollere, iletişimin ve uyumun birleştirici yanına dikkat çekilmiştir.

Katılımcılardan alınan geri bildirimler değerlendirildiğinde “Ses Olmak” Atölyesi’nin katılımcıları en çok etkileyen atölye olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki katılımcılar bu etkiyi aşağıdaki sözlerle ifade etmektedir:

“Mutluyum. İnsan aslında bir ritimdir.”

“Rahatlamış hissediyorum. Müziğin ruhuma ne kadar iyi geldiğini hatırladım.”

Sanat & Tasarım Atölyesi

Fotoğraf 6. Atölye Sırasında Çekilen
Bir Fotoğraf

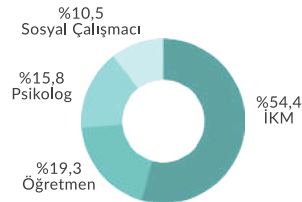
Sanat & Tasarım Atölyesi ile, ceza infaz kurumunda görev yapan meslek gruplarının ve ceza infaz kurumunda yaşayan 0-6 yaş aralığındaki çocukların değerlerini, ihtiyaçlarını, duygularını, mutlakalarını ve aslalarını sanat ve tasarım araçları ile ifade etmeleri hedeflenmektedir. Katılımcıların, kendini ifade etme yollarını açmalarına ve sanatsal ifade yolları keşfetmelerine yardımcı olarak tasarım odaklı düşünme becerilerine vurgu yapılmakta ve problemlere yaratıcı çözümler üretme becerisi desteklenmektedir (Fotoğraf 6).

Atölye'nin hedefleri:

- Ceza infaz kurumlarında görev yapan meslek gruplarının kendi mesleklerine ve çalışma arkadaşlarının mesleklerine ilişkin yaklaşımları hakkında bilgi edinmek,
- Ceza infaz kurumlarında görev yapan meslek gruplarının değerleri, ihtiyaçları, duygularına, ilişkin bilgi edinmek,

- Katılımcıların sanat ve tasarım metotlarını kullanarak; yaratıcı düşünme ve ifade becerisinin gelişimi,
- Problemlere yaratıcı çözümler üretme becerisinin gelişimi (tasarım odaklı düşünme becerilerinin gelişimi),
- Grup çalışmasına uyum ve işbirliği içinde çalışma becerisinin gelişimi,
- Diğer atölye katılımcıları ile duygu, bilgi ve sosyal değer akışı sayesinde kişilerle olan iletişiminin güçlenmesidir.

Atölye iki oturumda; 1. oturum 26, 2. oturum ise 31 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Atölye'ye toplam 57 ceza infaz kurumu çalışanı katılmıştır. 57 katılımcının; 31'i İKM, 11'i öğretmen, 9'u psikolog ve 6'sı sosyal çalışmacıdır. Bu ceza infaz kurumu çalışanlarının mesleki dağılımları Grafik 6'da gösterilmektedir.

Grafik 6. Atölyeye Katılan CİK
Çalışanlarının Mesleki Dağılımları

Atölye, çalışma gruplarının oluşturulması ile başlamıştır. Katılımcılar 5 gruba bölünmüş ve atölyede yapılacak çalışma anlatılmıştır. Her bir gruba bir hedef kitle (sosyal çalışmacı, psikolog, öğretmen, İKM ve ceza infaz kurumunda yaşayan çocuk) tema olarak verilmiştir. Atölye gereçleri (pafta, boya kalemleri, görseller, dergiler ve çeşitli yapııştırıcılar) gruplara dağıtılmıştır. Çalışma gruplarına kendilerine verilen pafta üzerine bir ikonik insan figürü çizmeleri ve bu pafta üzerinde yer alan figürün baş bölgesinde değerlerini, sağ kolunda ihtiyaçlarını, sol kolunda mutlakalarını, gövdesinde duygularını ve ayak bölgesinde aslalarını kolaj yoluyla yansıtmaları istenmiştir.

Kolaj çalışmalarını yaptıktan sonra; gruplardan çalışmalarını sunmaları istenmiş ve oturum sonunda tüm çalışmalar sergilenmiştir (Fotoğraf 7).

Bu akış, 2. oturumda tekrarlanmıştır. Atölyede oluşturulan gruplar, ceza infaz kurumunda çalışan meslek grupları açısından heterojen bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla, her grup bir ceza infaz kurumunu temsil etmesi bakımından, atölye çıktıları değerli olmaktadır. Atölyenin iki oturumda gerçekleşmesi her bir hedef kitlenin iki grup tarafından değerlendirilmesini sağlamıştır. Bu nedenle aynı hedef kitleye odaklanan iki grubun çalışmalarının karşılaştırmalı olarak ele alınması faydalı görülmektedir.

Fotoğraf 7. Sunumlar Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

SOSYAL ÇALIŞMACI

Ceza infaz kurumlarında görev yapan sosyal çalışmacıların değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlakaları ve aslalarına ilişkin yapılan iki kolaj çalışması resimlerde gösterilmektedir.

Kolaj çalışmasını “Sosyal Çalışmacı” hedef kitlesine yönelik yapan Grup 1’de 2 öğretmen, 1 sosyal çalışmacı, 1 psikolog ve 1 İKM bulunurken; Grup 7’de 1 sosyal çalışmacı, 1 psikolog ve 4 İKM bulunmaktadır.

	Değerler	İhtiyaçlar	Duygular	Mutlakalar	Aslalar
GRUP 1	Adalet Hoşgörü Sevgi	Eğitim Sağlık Barınma	Sevgi Mutluluk Üzüntü	Aile Güven	Savaş Silah
GRUP 2	Saygı Susturmama	Çalışma Alanı Beslenme	Sevgi Önyargısızlık	Bilgiye Erişim Sınırları Korumak Yardımlaşmak Paylaşmak Umut Vermek	Şiddet

Tablo 1. “Sosyal Çalışmacı” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri

İki grubun çalışmalarını sonucunda “Sosyal Çalışmacı” hedef kitlesine ilişkin ulaşılan kavram setleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1’de görüldüğü gibi iki çalışma grubunun çalışması sonucu ortaya çıkan 26 kavramdan yalnızca “sevgi” kavramında ortaklaşıldığı görülmektedir. “Sosyal Çalışmacı” meslek grubunu çalışan iki grubun çalışması sonucunda ortaya çıkan kavramlar arası benzerlik oranı % 8’dir.

PSİKOLOG

Ceza infaz kurumlarında görev yapan psikologların değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlulukları ve asallarına ilişkin yapılan iki kolaj çalışması resimlerde gösterilmektedir. Kolaj çalışmasını “Psikolog” hedef kitlesine yönelik yapan Grup 2’de 1 öğretmen, 2 sosyal çalışmacı, 1 psikolog ve 3 İKM bulunurken; Grup 6’da 2 sosyal çalışmacı, 2 öğretmen ve 3 İKM bulunmaktadır. İki grubun çalışmalarını sonucunda “Psikolog” hedef kitlesine ilişkin ulaşılan kavram setleri Tablo 2’de gösterilmektedir. Tablo 2’de görüldüğü gibi iki çalışma grubunun çalışması sonucu ortaya çıkan 57 kavramdan “çözüm odaklılık”, “eğitim”, “sevgi”, “saygı”, “maddi gelir” ve “tarafsızlık” kavramlarında ortaklaşıldığı görülmektedir. “Psikolog” meslek grubunu çalışan iki grubun çalışması sonucunda ortaya çıkan kavramlar arası benzerlik oranı % 21’dir.

	Değerler	İhtiyaçlar	Duygular	Mutluluklar	Asallar
GRUP 2	Açık Görüşlülük Gizlilik Hümanizm Sınırları Korumak Tarafsızlık	Çalışma alanı Öz Mutluluk Bilgiye Erişim Maddi Gelir Çalışma Motivasyonu Eğitim İyi Fiziksel Koşullar	Endişe Kaygı Tatminsizlik Sevgi Acıma Öfke	Eşitlik Önyargısızlık Çözüm Odaklılık Huzur Maddi Gelir	Gizlilik İhlali Sınırları Korumamak Taraflı Olmak Önyargılı Olmak
GRUP 6	Adalet Başarı Empatik Hedefleri olan Hoşgörü Mesleki Yeterlilik Saygı Tarafsızlık Vicdan	Eğitim Beslenme Barınma Ulaşım Teknik Materyal Zaman yönetimi Sevgi Eğlence İletişim	Mutluluk Empati Cesaret Saygı	Çözüm Odaklılık Yönlendirici Etik İlkelerle Sadık Güleryüzlü Sevgi Dolu	Asık Suratlı Olmak Kıncı Olmak İşini Şansa Bırakmak

Tablo 2. “Psikolog” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri

İNFAZ VE KORUMA MEMURU

Ceza infaz kurumlarında görev yapan infaz ve koruma memurlarının değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlulukları ve aslalarına ilişkin yapılan iki kolaj çalışması resimlerde gösterilmektedir. Kolaj çalışmasını “İKM” hedef kitlesine yönelik yapan Grup 3’te, 3 psikolog ve 3 İKM bulunurken; Grup 8’de 2 psikolog, 3 öğretmen ve 2 İKM bulunmaktadır. İki grubun çalışmalarını sonucunda “İKM” hedef kitlesine ilişkin ulaşılan kavram setleri Tablo 3’de gösterilmektedir. Tablo 3’de görüldüğü gibi iki çalışma grubunun çalışması sonucu ortaya çıkan 41 kavramdan “güven”, “mutluluk”, “sağlık” ve “saygı” kavramlarında ortaklaşıldığı görülmektedir. “İKM” meslek grubunu çalışan iki grubun çalışması sonucunda ortaya çıkan kavramlar arası benzerlik oranı % 20’dir.

	Değerler	İhtiyaçlar	Duygular	Mutlakalar	Aslalar
GRUP 3	Fedakarlık Güven Hoşgörü Özveri Yardımlaşma	Gün ışığı Sağlık Beslenme Barınma Konforlu Ayakkabılar Sosyal Faaliyetler Maddi Gelir Takdir İhtiyacı	Aile Sıcaklığı	Takım Ruhu Sevgi Saygı Eğitim	Mobbing Duygusal Şiddet
GRUP 8	Milli Değerler Aile Evrensellik	Güven Farkındalık Sağlık Zaman Yönetimi Dinlenme/Tatil	Mutluluk	Kanuna Uyma Saygı Farklı Olana Saygı Şeffaflık Anı Yaşama Kendi Olma	Alkolün Kötüye Kullanımı Şiddet Rüşvet Asık Suratlı Olmak Asla Oturmamak

Tablo 3. “İKM” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri

ÖĞRETMEN

Ceza infaz kurumlarında görev yapan öğretmenlerin değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlakaları ve aslalarına ilişkin yapılan iki kolaj çalışması resimlerde gösterilmektedir. Kolaj çalışmasını “Öğretmen” hedef kitlesine yönelik yapan Grup 4’de 1 psikolog ve 2 İKM bulunurken; Grup 9’da 1 öğretmen ve 4 İKM bulunmaktadır. İki grubun çalışmalarını sonucunda “Öğretmen” hedef kitlesine ilişkin ulaşılan kavram setleri Tablo 4’de gösterilmektedir.

	Değerler	İhtiyaçlar	Duygular	Mutlakalar	Aslalar
GRUP 4	Rol Modellik Aile Hayvan Sevgisi Doğa Dostu Saygı	Teknik Materyal Çalışma Alanı Beslenme	Sevgi Mutluluk Üzüntü	Öğretmeyi Sevmek Zaman Yönetimi	Şiddet
GRUP 9	Özgürlük Sadakat Güven Rol Modellik Onur	Zaman Yönetimi Dayanışma Telefon Güç Para Sabır Beslenme	Öfke Utanç Huzur Sevgi	Pozitif İletişim Doğa Dostu Aile Doğruluk Sağlık	Önyargılı Olmak Riyakarlık Samimiyetsizlik Haksızlık Teknoloji Bağımlılığı

Tablo 4. “Öğretmen” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri

Tablo 4’ de görüldüğü gibi iki çalışma grubunun çalışması sonucu ortaya çıkan 37 kavramdan “aile”, “beslenme”, “doğa dostu”, “rol modellik” ve “zaman yönetimi” kavramlarında ortaklaştığı görülmektedir. “Öğretmen” meslek grubunu çalışan iki grubun çalışması sonucunda ortaya çıkan kavramlar arası benzerlik oranı % 27’dir.

CEZA İNFAZ KURUMUNDA YAŞAYAN ÇOCUK

Ceza infaz kurumlarında yaşayan çocukların değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlakaları ve aslalarına ilişkin yapılan iki kolaj çalışması resimlerde gösterilmektedir. Kolaj çalışmasını “Ceza İnfaz Kurumunda Yaşayan Çocuk” hedef kitlesine yönelik yapan Grup 5’de 5 İKM bulunurken; Grup 10’da 2 öğretmen ve 4 İKM bulunmaktadır. İki grubun çalışmalarını sonucunda “Ceza İnfaz Kurumunda Yaşayan Çocuk” hedef kitlesine ilişkin ulaşılan kavram setleri Tablo 5’de gösterilmektedir.

	Değerler	İhtiyaçlar	Duygular	Mutlakalar	Aslalar
GRUP 5	Sevgi Saygı Milli Değerler İnsan Sevgisi Aile Sevgisi	Beslenme Barınma Eğitim/ Akademik Güçlenme	Özgürlük Mutluluk Hayvan Sevgisi	Kitap Özgürlük Aile	Sigara Şiddet Silah
GRUP 10	Rol Modellik Aile Hayvan Sevgisi Doğa Dostu Saygı	Teknik Materyal Çalışma Alanı Beslenme	Öğretmeyi Sevmek Zaman Yönetimi	Pozitif İletişim Doğa Dostu Aile Doğruluk Sağlık	Şiddet

Tablo 5. “Çocuk” Hedef Kitlesine İlişkin Ulaşılan Kavram Setleri

Tablo 5’ de görüldüğü gibi iki çalışma grubunun çalışması sonucu ortaya çıkan 40 kavramdan “aile”, “barınma”, “beslenme”, “eğitim”, “güven”, “mutluluk”, “özgürlük”, “saygı”, “sağlık” ve “sevgi” kavramlarında ortaklaştığı görülmektedir. “Ceza İnfaz Kurumunda Yaşayan Çocuk” grubunu çalışan iki grubun çalışması sonucunda ortaya çıkan kavramlar arası benzerlik oranı % 62’dir.

Atölyede kolaj çalışmalarına konu olan hedef kitlenin tümü değerlendirildiğinde değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlakaları ve asaları bağlamında değerlendirildiğinde ise birçok kavramın birden fazla kez tekrar ettiği görülmektedir.

“Değerler” teması altında tekrar eden kavramlar: “saygı”, “aile”, “güven”, “hoşgörü”, “sevgi”, “tarafsızlık”, “rol modellik”, “milli değerler” ve “adalet kavramlarıdır. “İhtiyaçlar” teması altında tekrar eden kavramlar: “beslenme”, “eğitim/akademik güçlenme”, “barınma”, “sağlık”, “çalışma alanı”, “zaman yönetimi”, “sosyal faaliyetler” ve “teknik materyal” kavramlarıdır. “Mutlakalar” teması altında tekrar eden kavramlar: “aile”, “saygı”, “çözüm odaklılık”, “eğitim”, “sağlık” ve “sevgi” kavramlarıdır. “Asalar” teması altında tekrar eden kavramlar: “şiddet”, “asık suratlı olmak”, “önyargılı” ve “silah” kavramlarıdır. “Duygular” teması altında tekrar eden kavramlar: “sevgi”, “mutluluk”, “öfke”, “saygı” ve “üzüntü” kavramlarıdır.

Bu temalar kapsamında ele alınan hedef kitleler için öne çıkan kavram setleri karşılaştırıldığında; ceza infaz kurumu çalışanlarının ve kurumda kalan çocukların değerleri %29, ihtiyaçları %25, duyguları %26, mutlakaları %17 ve asaları %18 oranında benzerlik göstermektedir.

Çalışmalar tasarım değeri açısından değerlendirildiğinde; kolaj çalışmasına yönelik görsel seçimlerinde doğrudan anlatımın tercih edildiği, metaforik anlatıma ise nadiren yer verildiği görülmektedir. Örneğin; “beslenme” kavramı yemek veya çeşitli meyve sebze görselleri ile; “barınma” kavramı genellikle ev görseli ile ifade edilmiştir.

Benzer şekilde sıklıkla tekrarlanan “aile” kavramı genellikle aile görseli ile temsil edilmiştir. Olumsuz kavramlara bakıldığında “savaş” kavramının genellikle silah görseli; “şiddet” kavramının ise şiddet karşıtı sloganlar ile ifade edildiği görülmektedir. Görsel kullanımının yanı sıra kavramların pafta üzerine tipografik olarak kolaj yapılmasına veya yazılmasına da sıklıkla rastlanmaktadır.

Kavram setlerinin pafta üzerinde insan figürü üzerinde çalışılması istenmiştir. Buna rağmen bazı çalışma gruplarının bu figürü yorumlayarak “ağaç” gibi bir metafor ile ifade ettiği; bazı grupların ise tamamen bezeme kolaj yaptığı görülmektedir. Bu da tasarım araçlarının bir ifade biçimi olarak katılımcıları özgür olmaya yönlendirdiğini göstermektedir. Ağaç metaforunu kullanan grup üyesi bu metaforu şu sözlerle açıklamaktadır:

“Çocukları ağaç üzerinden ifade ettik.
Bir çocuğu hayatta tutunan şeyleri,
köklerini anne baba gibi değerlendirdik.
Ağacın kökleri ne kadar verimli olursa
çocuk gelişimini o kadar sağlıklı tamamlar
Ağacın kenarındaki çiçekleri ve otları
güvene benzettik. Bir ağacı dış
faktörlerden koruyan şeylerin otlar
olduğunu ifade etmek istedik.
Gövdesini ise, eğitime benzettik; bir
ağacın gövdesi ne kadar büyükse, dalları
da o kadar sağlıklı olacak.”

Sonuç olarak; ceza infaz kurumlarında görev yapan meslek gruplarının kendi mesleklerine ve çalışma arkadaşlarının mesleklerine ilişkin yaklaşımlarına; değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlakaları ve aslalarına ilişkin bilgi edinilmiştir. Katılımcıların mesleki rolleri, değerleri, ihtiyaçları, duyguları, mutlakaları ve aslaları hakkında daha önce düşündüğü anlaşılmıştır.

Atölye kapsamında katılımcılardan sosyal çalışmacı, psikolog, öğretmen, İKM ve ceza infaz kurumunda yaşayan çocuk olmak üzere 5 hedef kitle belirlenerek kolaj çalışması yapmaları istenmiştir. Katılımcılar, sanat ve tasarım metotlarını kullanarak yaratıcı düşünme, ifade ve problemlere yönelik yaratıcı çözümler üretme pratiği edinmiştir. Bunun yanı sıra, meslekleri bağlamında ele alındığında infaz ve koruma memurlarının yaratıcılık konusunda yeterliliklerinden daha fazla şüphe duyduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılar çalışma ekipleri ile işbirliği ve uyum içinde çalışmış, kişiler arasında bir sosyal ilişki geliştiği gözlemlenmiştir.

Atölye'de kullanılan görsellerin kısıtlı olması, katılımcıların yaratıcılık potansiyellerini açığa çıkarmış; böylece nesneyi ve alanı kullanma, yorumlama becerileri ortaya çıkmıştır. Tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde, Sanat & Tasarım Atölyesi ile gerçekleşmesi beklenen hedeflerin tamamının gerçekleştiği ve atölyenin %100 oranda hedeflenen etkiyi yarattığını söylemek mümkün olmaktadır.

Mesleki Doyum Zorlu Koşullarla Başa Çıkmak

Fotoğraf 8. Skeçler Sırasında
Çekilen Bir Fotoğraf

Mesleki Doyum

Bireyin mesleki doyumu; mesleği algılama biçimi ve bu mesleği icra ederken kendini algılama biçimi ile yakından ilişkilidir. Mesleki doyumun yüksek olduğu ortamlarda bireylerin kendilerine verilen görevleri yerine getirme konusunda içsel olarak daha motive oldukları ve işe dair memnuniyet duygularının daha yüksek olduğu bilinmektedir. Mesleki doyumunu sağlamanın ve sürdürmenin zorlu olduğu koşullarda çalışan bireylerde bu duygularla baş etmek zorlayıcı olabilmektedir. Buradan yola çıkarak geliştirilen Mesleki Doyum Atölyesi, mesleğe ve bu mesleği icra eden bireylerin kendilerine yönelik algılarını olumlu yönde dönüştürme ve mesleki doyumlarını artırma ana başlıklarında yürütülmüştür.

Atölye'nin hedefleri:

- Mesleğe dair duygu ve düşünceleri ile mevcut görevlerine dair bakış açıları üzerinde çalışarak mesleki doyumlarını artırmak,

- Mesleğin niteliği ve kamuda yeri hakkında sahip oldukları algıları değerlendirip dönüştürecek bir bakış açısı üzerinde çalışmak.

Oturumun başlangıcında; “mesleki doyuma yönelik ne tür kazanımlar elde etmek istediniz?” sorusuyla birlikte katılımcıların hedefleri alınmıştır. Buna yönelik olarak eğitimde bu hedeflerin hangilerinin kapsanacağı ve hangilerinin kapsamayacağına dair içerik netleştirilmiş ve katılımcılara oturum planı aktarılmıştır. Oturum, mesleki doyumun içeriğini ve doyumunu etkileyen etmenleri içeren sunumla başlamış ve ceza infaz kurumu çalışanlarının iş doyumunu ve örgütsel bağlılığını etkileyen etmenler üzerinde özelleşmiştir. Katılımcıların mesleklerine dair tanımlamaları alınmış; “Hiç bilmeyenler mesleklerini nasıl anlatırlardı?”, “Birini bu mesleği seçmesi için ikna edecek bir durumda kalsalar, nasıl bir yol izlerlerdi?” sorularına odaklanmaları istenmiştir. Bir katılımcının meslek konusunda kararsız kalan tutumu ve diğer katılımcının onu bu mesleğe ikna etme rolü üzerine kısa bir skeç planlanmış ve 2 gönüllünün katılımıyla bu roller sergilenmiştir (Fotoğraf 8). Ceza infaz kurumu çalışanlarının iş doyumunu ve örgütsel bağlılığını artırma yolları üzerine bir diğer grup çalışması için 6’şarlı gruplar halinde çalışma ekipleri oluşturulmuştur.

Ceza infaz kurumu çalışanlarının iş doyumu ve örgütsel bağlılığını artırma yolları üzerine bir diğer grup çalışması için 6'şarlı gruplar halinde çalışma ekipleri oluşturulmuştur.

Bireylerin ekip olarak fikir üretmeleri desteklenmiş, her ekibin mesleki doyumu arttırmaya yönelik çözüm planları oluşturması, bunu diğer ekiplerle paylaşması ve buna göre mevcut koşullarla örtüşen aksiyon planları oluşturması sağlanmıştır.

Zorlu Koşullarla Başa Çıkmak

Zorlu Koşullarla Başa Çıkmak atölyesinin odağı, katılımcıların çalışma yaşamlarında zorlandıkları alanları fark etmelerini sağlamak ve buna yönelik mevcut baş etme yöntemleri üzerinde durarak, işe yaramayan baş etme yöntemleri için alternatifler oluşturmaktır.

Bu yöntemler katılımcıların birbirlerinde alternatif bakış açıları edinmeleri ve eğitim kapsamında sunulacak bilgilerden öğrenmeleri olmak üzere 2 ana başlıkta ilerlemiştir.

Atölye'nin hedefleri:

- İş hayatındaki stres ve travmatik durumlarla başa çıkmak için katılımcıların dayanıklılık seviyelerini yükseltmek adına bireysel iyi oluşlarını sağlayacak yöntem ve egzersizler sunmak,
- Bedensel gevşeme egzersizlerini tanıtmak,
- Stresle başa çıkma yöntemleri, kendi baş etme yöntemlerini keşfetmeleri ve diğer meslektaşlarına yardım etmelerini sağlayacak çalışma yürütmek (burada baş etme kanallarından bahsedip, kendi baş etme kanallarını bulacakları egzersizler yapmak),

- Baş etme becerileri nerede yetersiz kalır, hangi aşamada profesyonel yardım almalıyız bilgilerini aktarmak,
- Stresle başa çıkmada hobi edinmek ya da olan hobilerine düzenli devam etmek için yönlendirmelerde bulunmak,
- Sosyal destek mekanizması gören yakınlarını belirlemek ve destek alabilecekleri ilişkileri artırmak,
- Görev arkadaşlarıyla destek mekanizması kurmak ve açık iletişim halinde olmalarını önermek,
- "Hapis olma durumunu paylaşıyorlar mı?", "Ne hissediyorlar?", "Bu his onları zorladığında neler yapabilirler?" sorularının cevaplarını bulmalarına yardımcı olmaktadır.

Oturumun başlangıcında; stresin oluşumu, stresin ruhsal ve bedensel etkileri, düşünceler ve stres oluşumu arasındaki bağın ilişkilendirilmesi, stresi arttıran düşünce biçimleri sunum aracılığıyla tanıtılmıştır. Sunumda "Stresin tamamen ortadan kalkması mümkün mü?" "Stresin işe yarar yönleri" üzerinde durulmuş ve stres algısının gerçekçi boyutları aktarılmıştır.

Stresle baş etme yöntemlerine dair belli başlı tekniklerin tanıtılması ve kimi yöntemler ile ilgili oturma esnasında uygulamalı çalışma yürütülmüştür.

Katılımcıların mevcut sorunlarla baş etmek için ihtiyaç duydukları içsel kaynağa sahip oldukları anıları düşünmeleri istenmiş, egzersizi yapılan çalışmayı mevcut sorunları üzerinde çözüme ulaşmak için nasıl kullanabileceklerini bireysel olarak düşünmeleri desteklenmiştir (Fotoğraf 9).

Fotoğraf 9. Grup Sunumu Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

Stresi tetikleyen düşünceler üzerinde farklı düşünce alternatifleri geliştirme yöntemleri tanıtılmış ve buna yönelik örnekler sunulmuştur. Stresle baş etme yöntemi olarak bireysel yöntemlerin geliştirilmesi, sosyal destek sisteminin geliştirilmesi; katılımcıların iş ortamında ihtiyaç duyduğu takdirde başvurabilecekleri, destek görebilecekleri kişi veya grupların belirlenmesi için çalışma yürütülmüştür. Stres konusunda önleyici adımlar tanıtılmış ve hangi durumlarda uzman yardımı alınması gerektiği aktarılmıştır.

Atölyenin sonunda “stres bilekliği” etkinliği gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara renkli bileklikler dağıtılmış ve bu bilekliğe dokunarak kendine destek verebilecek cümleyi keşfetmesi istenmiştir.

Fotoğraf 10. Stres Bilekliği Etkinliği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

Kişi stresli olduğu anlarda ihtiyacı olan cümleyi düşünür ve onu düşünerek bilekliğini bileğine bağlar. O bileklik, kişinin ihtiyacı olan anlarda da o cümleyi hatırlayabilmesi açısından sembolik bir nesnedir. Etkinlik ile, kişinin stres anında ihtiyaç duyduğu şeyi fark edip kendine bunu hatırlatabilmesi ve bu sayede stresle baş etme becerilerini kuvvetlenmesi hedeflenmiştir.

Kişilerin stresli olduğu anlarda aklına sıklıkla daha olumsuz düşünceler gelir, daha çok olumsuz odaklanırsınız ve birçok noktada öfke gibi duygular oluşur. Böyle durumlarda neye ihtiyacımız olduğunu fark etmek, olumsuz düşüncelerin geldiğini gözlemlemek önemlidir. Bu farkındalık kişinin o duygu ve düşüncelerin etkisiyle davranışlarını şekillendirmesinde bir farklılık oluşturur. Buradan yola çıkarak geliştirilen etkinlikte, kişinin ihtiyacını fark etmesi ve ona bunu hatırlatacak bir nesne olan bu bileklikle somutlaştırması hedeflenmiştir (Fotoğraf 10).

Mesleki Doyum ve Zorlu Koşullarla Başa Çıkmak Atölyesi her oturumda yaklaşık 50 katılımcı ile iki oturumda gerçekleştirilmiştir. Birinci ve ikinci oturumun süreleri arasındaki fark, bir grubun uygulamasının derinleşmesini zorlaştırmıştır.

Atölyenin gerçekleştirildiği alanın fiziki koşulları değerlendirildiğinde konferans salonu yerine, çember şeklinde bir oturma düzeninin grup etkileşimi açısından daha faydalı olacağı anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra konferans salonunda bulunan sahne, katılımcıların skeçlerini sunmaları açısından olumlu katkı sağlamıştır.

Atölye sırasında katılımcılar, atölyeye yürütücünün öngördüğünden daha fazla dahil olmuş, bu durum katılımcıların kendilerini ifade ettiği daha faydalı bir yapının ortaya çıkmasına aracı olmuştur. Atölye kolaylaştırıcısı bu etkiyi şu sözlerle ifade etmiştir:

“Kendilerini anlaşılmış ve değerli hissettiklerini gözlemledim: bu kıymetliydi. Aynı zamanda paylaşımlar konusunda istekli olmaları ve sözel olarak katılımcı olmaları da olumluydu.”

Katılımcı profili açısından değerlendirildiğinde katılımcılar arasında önemli farklar olduğu anlaşılmıştır. Ceza infaz kurumlarında görev alan psikolog, sosyal çalışmacı ve öğretmenler ile infaz koruma memurlarının sorun olarak tanımladıkları şeylerin ayrıştığı görülmüştür.

Bunun da hedef kitlenin aynı temaya odaklanması açısından zorlayıcı olabileceği düşünülmüştür. Genel katılımcı profilinin yaşantılarını paylaşma konusunda istekli olduğu, ancak yaşadıkları bir olayı tiyatral biçimde sahnede sergileme konusunda çekimser kaldıkları gözlemlenmiştir.

Katılımcıların desteklendikten sonra sahneye çıktığı, ancak sözel paylaşımlarda daha rahat oldukları dikkat çekmiştir. Rahatlama çalışmaları, güçlü yönleri ve sahip oldukları baş etme yöntemlerini birbirleriyle paylaşımları esnasında katılımın ve heyecanın yüksek olduğu görülmüştür. Mesleki doyum konusunda ise maddiyat, çalışma saatleri, çalışma koşulları gibi dışsal faktörlere çok odaklandıkları için daha az heyecanlandıkları gözlemlenmiştir.

Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati

Fotoğraf 11. Atölye Sırasında Çekilen
Bir Fotoğraf

İki saat süren “Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati” Atölyesi’nde katılımcılar, bağlantı odaklı iletişim ve empatinin bileşenleri ve empati kavramı üzerine bilgilendirilmek, Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati bağlamında dinleme ve kendini ifade etme pratikleri gerçekleştirmek, empatiyi deneyimleme fırsatı bulmak üzere bir araya gelmiştir.

Atölyenin amacı, katılımcıların meslek hayatında birlikte çalıştıkları birey ve gruplara karşı şefkati engelleyen iletişim hakkında farkındalık; şefkatli, Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati ve empati becerileri kazanmasını sağlamaktır.

Atölye’nin hedefleri:

- Katılımcının iletişim içinde olduğu kişiyi ve kendini dinlerken, duymasını engelleyen düşünce ve yargıları ayırt edebilmesi,
- Gözlem ile yorum arasındaki farkı görebilmesi,

- Dinleme pratiği sırasında duygu, ihtiyaçlara odaklanabilmesi,
- Bağ kurmayı engelleyen iletişim kalıplarına dair farkındalık kazanması,
- Duygu ve ihtiyaçlara odaklanarak kendisini ifade etme becerisinin desteklenmesi,
- Rica etmekle talep arasındaki farkı ayırt edebilmesi,
- Bağlantı odaklı ricalar formüle edebilmesi,
- Empati ve sempati kavramları arasındaki farkı kavrayabilmesi,
- İletişim sırasında tepkisel cevaplar yerine empatik cevaplar verebilmenin yollarını araştırmasıdır.

Atölye, her oturumda yaklaşık 35 katılımcının olduğu iki farklı oturumda gerçekleştirilmiştir. Katılımcı profili grup dinamiğine göre farklılıklar göstermiştir. Atölye yürütücüsü atölyeye katılım ile ilgili şu yorumda bulunmuştur: “Katılımcı profili çeşitliydi, en fazla psikologlardan katılım ve ilgi vardı, bununla birlikte bir katılımcı dışında tüm katılımcılar faydalandıklarını söylediler.”

Atölyenin ilk aşaması “duymak” teması etrafında şekillenmiştir.

Günlük hayattaki duyma deneyimleri üzerinden duymanın önündeki engeller tartışılarak katılımcılarla duyma pratiği yapılmıştır.

Bağlantı Odaklı İletişimin üç bileşeni olan “gözlem, duygu ve ihtiyaçlar” kavramları üzerinde ayrı ayrı durulmuş, katılımcıların gözlem/yorum ve yargı farkını ayırt etmesini sağlayabilmek adına bilgi aktarımı yapılmıştır. Duygu farkındalığı ve evrensel insan ihtiyaçlarını tanımak üzerine sohbet edilmiş ve ihtiyaç/strateji ayrımını yapabilmeye yönelik örnekler verilmiştir. Gözlem, duygu ve ihtiyaçlara odaklanılarak kendini ifade etme ve dinleme pratiği yapılmış ve bu sayede üzerinde durulan konu pekiştirilmiştir.

Psikolog olan bir katılımcı “Biz cezaevinde kalanları dinliyoruz, kendimizi de daha fazla dinlemeye ve ifade etmeye ihtiyacımız olduğunu fark ettik” yorumunda bulunarak atölyenin bu kısmının katılımcıların kendi ihtiyaçlarını fark etmesine yönelik bir kazanım sağladığını göstermiştir. Bağlantı Odaklı İletişimin son bileşeni olan “rica” kavramı hakkında günlük yaşam örnekleri odağında katılımcılara rica/talep ayrımı hakkında bilgi aktarımı yapılmıştır. Bağlantı odaklı ricayı tanımaya yönelik karşılıklı konuşmaların pekişmesi için bağlantı odaklı rica formüle etme pratiği örneklenerek bilginin daha somut hale gelmesi sağlanmıştır (Fotoğraf 11).

Atölyenin son aşamasında “empati” kavramı üzerinde durulmuştur. Katılımcılardan empatinin bugüne dek bildikleri halini ifade etmeleri istenmiş ve gelen yorumlar üzerinden empati/sempati ayrımı hakkında bilgi aktarımı yapılmıştır. Günlük yaşamda karşılaşılan durumlar üzerinden tepkisel değil empatik yanıtlar verilmesi örneklenilerek şefkatli iletişimin somutlaştırılması sağlanmıştır. Tüm bu bilgilerin ışığında katılımcılar ile “bağlantı dansı” yapılmıştır.

İki gönüllü katılımcı, karşı karşıya ellerinde kaleme benzer bir ahşap çubuğu tutarak dans etmiştir. Dans sırasında çubuğun biri tarafından daha baskın biçimde itilmeksizin dengede tutulması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu dans, iletişimdeki dengenin hassasiyetine vurgu yapılarak iletişim kurarken gözetilmesi gereken unsurlara dikkat çekilmiş ve atölyenin bütünleşerek somut bir hal alması sağlanmıştır (Fotoğraf 12).

Fotoğraf 12. Bağlantı Dansı
Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

Atölye yürütücüsünün, “Anlatılan yaklaşımın nasıl uygulanabileceğine dair sorular geldi, süre daha uzun olsaydı daha fazla uygulama yapılabilirdi.” yorumu, bu atölyenin daha uzun ve süreklilik arz edecek tekrarlar ile uygulanması gerektiğini görünür kılmıştır. Bağlantı odaklı iletişimin bireysel kazanımlar elde etmekte önemli bir yöntem olduğu, bu konudaki bilgilerimizin bireysel artışının aile bireylerimiz ile iletişimde, çalıştığımız iş arkadaşları ile kurduğumuz iletişimde ve kurum içindeki tutuklular ile olan süreçte kurum içi anlayışa yönelik faydalı bir araç olmaktadır.

Duygu-İhtiyaçların İfadesi İnsan Davranış Rollerini

Fotoğraf 13. Atölye Pratiği Sırasında
Çekilen Bir Fotoğraf

Duygu-İhtiyaçların İfadesi ve İnsan Davranış Rollerini Atölyesi'nde, ceza infaz kurumu çalışanlarının duygu ve ihtiyaçlarını ifade etme yöntemlerinin gözlemlenerek yeni ifade araçları edinmelerine destek olmak ve kurum içinde üstlendikleri rolleri fark etmeleri sağlanarak kurum içi dinamikte bu rolün yapıcı taraflarının içselleştirilmesine destek olmak amaçlanmıştır.

Atölye'nin hedefleri:

- Ceza İnfaz Kurumu çalışanlarının duygu ve ihtiyaçlarını ifade etme yöntemlerinin kişi tarafından fark edilebilmesi ve onlara yeni araçlar sunulması,
- Duygu ve ihtiyaçların ifade edilmesinde kendine ve kurum çalışanlarına alan açma becerisi kazanılması,
- Kurum içindeki rollerin sosyal yaşama etkisinin fark edilmesi sağlanarak roller arası karmaşa ile baş etme yöntemlerinin desteklenmesi,

- Katılımcının kendisiyle bağlantıda olma araçları edinebilmesidir.

Atölye, her grupta yaklaşık 35 katılımcının bulunduğu iki oturumda gerçekleştirilmiştir. İlk oturumdaki grupta psikolog, sosyal çalışmacı ve öğretmen; ikinci grupta ise infaz koruma memuru yoğunluğu mevcuttur. Atölye dinamikleri katılımcı profilindeki değişkenliğe uyum sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Atölye yürütücüsünün katılımcılarla tanışmasının ardından atölye pratiklerine geçilmiştir. Atölye pratikleri iki farklı grup dinamiğine uyum sağlayarak duygu ve ihtiyaçların ifadesi temelinde şekillenmiştir. Katılımcıların iş yaşamlarında sıkıştıklarını hissettikleri konu/alan hakkında ortama rastgele dağıtılan görsellerden seçim yapmaları ve üçer kişilik grupların içinde sırayla bu konu hakkındaki hislerini ve görüşlerini ifade etmeleri beklenmiştir (Fotoğraf 13). Bu aşamada katılımcıların aktif dinleme becerilerine ve ifade araçlarına odaklanılmıştır.

Den yazalım.

Farklı düşünceler zenginleştirir, iyileştirir.

Her ilköğretim öğrencisi düşünmelidir.

Cesaretinde hiçbir şeyi düşünmüyoruz.

Cesaretin temelidir sakıncası yoktur.

Farklı düşünceler zenginleştirir, iyileştirir.

Her ilköğretim öğrencisi düşünmelidir.

Cesaretinde hiçbir şeyi düşünmüyoruz.

Cesaretin temelidir sakıncası yoktur.

Farklı düşünceler zenginleştirir, iyileştirir.

Her ilköğretim öğrencisi düşünmelidir.

31

İkinci gruptaki katılımcıların kendilerini cümlelerle ifade etmeye daha az açık olduğu gözlemlendiği için atölye yürütücüsü tarafından etkinlik akışı farklı bir şekle evrilmiştir. Daha önce cümlelerle ifade etmeleri beklenen sorunları bu kez görseller seçerek ifade etmeleri istenmiştir. Seçilen görseller duvara sabitlenerek katılımcılar tarafından daha sonra bu görsellerle hangi sorunlarını ifade etmek istedikleri tek kelime ile belirtmeleri istenmiştir. Bu ifadelerin hangi temalar etrafında şekillendiği tespit edilerek katılımcıların gruplar halinde bu temaların çözümü için atılabilecek en küçük adımı tartışması istenmiştir. Görselleri ifade eden kelimeler aşağıda belirtilmektedir.

Kurum personeli olarak anlaşılamamak Dayanışma eksikliği
Ayrımcılık Özlemek Tehlike
Evrak işleri Tek tip düşünce Kendini açamama
Hayat boyu eğitim (ihtiyacı) Engeller
Sevgi (sorunu) Eğitim faaliyetleri (ihtiyacı)
İş yoğunluğu Beklentilerim İş zorluğu
Dayanışma (sorunu) Sorun yumağı
Görmedim-duymadım-bilmiyorum İçselleştirme
Yoğun iş temposu Kurumdaki personele haksızlık
Yetki kargaşası Düzensizlik Özgürlük (sorunu)

Duygu/İhtiyaçların İfadesi ve İnsan Davranış Roller Atölyesi'nin hedeflerine yüksek oranda ulaştığı, katılımcıların duygu ve ihtiyaçlarını ifade etmelerine alan açtığı bu atölyenin çıktıları aracılığıyla analiz edilebilmiştir.

AÇGR Programı Tanıtımı Top Dikim Çalıştayı

Fotoğraf 15. Oturum Sırasında
Çekilen Bir Fotoğraf

Anne ve Çocuk Gelişim Rehberliği Programı, hedef kitlesi ceza infaz kurumu içindeki çocuğu olan kadın tutuklular ve tutukluların çocuklarını kapsayan 8+1 haftalık atölye programıdır. Anne ve Çocuk Gelişim Rehberliği programının amacı; ceza infaz kurumlarındaki kadınların, içeride yanında olan ya da dışarıdaki çocuklarına yönelik tutum ve davranışları konusunda bilgi seviyelerini arttırmak, ebeveyn olarak kendilerini daha yetkin hissetmelerine katkıda bulunacak yöntemleri paylaşmak ve tutuk annenin yanında bulunan çocukların gelişimsel becerilerini desteklemektir.

AÇGR Programının ceza infaz kurumlarında; kurum çalışanları tarafından uygulanması hedefi ile geliştirilen rehber kitapçık, çocuklar ile birlikte ve anneler ve çocuklar ayrı ayrı atölyelere katılabilmesi önerilmektedir. Bu nedenle, eğitimin son oturumunda kurum çalışanları olan katılımcılara Önemsiyoruz tarafından geliştirilen Anne ve Çocuk Gelişim Rehberliği Programı anlatılmıştır.

Programın uygulanması konusundaki detaylar paylaşıldıktan sonra ekip üyeleri katılımcıların sorularını yanıtlamış, olası işbirliklerinin planlaması üzerine konuşmuştur (Fotoğraf 15).

Kadın ve çocuk bulunan ceza infaz kurumlarında görev yapan psikolog ve sosyal çalışanlarının AÇGR Programına ilgi gösterdikleri, detaylara ilişkin soru sordukları görülmüştür. Buna rağmen, oturuma katılan infaz ve koruma memurlarının; uzmanlık alanları dışında kalması sebebiyle program yürütücüsü olabileceklerini düşünmedikleri, dolayısıyla oturuma ilgisiz kaldıkları gözlemlenmiştir.

Hali hazırda kurumlarında pozitif etki yaratmak isteyen, anne ve çocuğa destek olmak için fırsat arayan katılımcıların ilgi ile takip ettiği ve detaylı sorular sorduğu görülmüştür. AÇGR Programı tanıtımı detaylı bir şekilde aktarılmasına rağmen, katılımcıların zihninde daha net bir şema çizilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Bu nedenle tekrarlayan eğitimlerde oturumun eğitimin başında veya ortasında yapılarak süreç boyunca AÇGR'yi uygulayan eğitmenlerle birebir iletişim kurma ortamının sağlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra programının çıktılarını, etkilerini, içerideki insanlarda neyi değiştirdiğini daha detaylı ve örneklerle dayandırılarak anlatılması gerektiği anlaşılmıştır.

Oturum sonunda gönüllü katılımcılar ile Bir Kucak Oyuncak Projesi kapsamında geliştirilen topların dikildiği bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında 10 gönüllü ceza infaz kurumu çalışanı ile 14 top dikimi yapılmıştır (Fotoğraf 16).

AÇGR tanıtım oturumunun sonunda katılımcılara Önemsiyoruz ekibi tarafından hazırlanan AÇGR uygulama rehberi teslim edilmiştir. Böylece katılımcıların programı kurumlarında uygularken bir müfredatı takip edebilmesine olanak tanınmıştır. Bunun yanı sıra katılım sağlayan tüm ceza infaz kurumlarına Önemsiyoruz ekibi tarafından Bir Kucak Oyuncak Projesi kapsamında geliştirilen Top Doğa & Hayvanlar ve Top Renkler & Sayılar oyuncakları teslim edilmiştir.

Fotoğraf 16. Top Dikim Etkinliği Sırasında Çekilen Bir Fotoğraf

SONUÇLAR

Eğitimin genelinde yatay öğrenme ortamlarının oluşturulması hedeflenmiş ve bu hedefin yüksek ölçüde gerçekleştiği anlaşılmıştır. Önemsiyoruz ekibinden bir sosyal çalışmacı bu düşünceyi şu sözleri ile desteklemektedir:

“Katılımcıların, atölyede kendini ifade ederken sanatı araç olarak kullanmayı, çember içinde uygulama yaparak duygu ve ihtiyaçlarını ifade etmeyi, zorlu koşullarla mücadele yöntemlerini tartışarak sunum haline getirmeyi sevdiklerini düşünüyorum.

Aktardığımız bilginin en nitelikli haliyle katılımcılara ulaşmasını istiyorsak, bilgiyi aktarırken kullandığımız yöntemin en az bilginin içeriği kadar önem arz ettiğini gözlemlemiş oldum bu eğitimde.”

Katılımcılardan alınan geri bildirimler doğrultusunda eğitimin Ceza İnfaz Kurumu çalışanları için destekleyici bir nitelikte olduğu ve birçoğunun eğitimden memnun bir şekilde ayrıldığı anlaşılmaktadır.

“Eğitici ve uygulanabilir bir programı hazırlayıp bizlere destek olduğunuz için çok teşekkür ederim. İlgisi ve emeğine sağlık. Sevgi ve saygılarımla sunarım.”

“Elime bu tarz öğrenme fırsatının geçmesi sebebiyle mutlu, keyifli ve emeği geçen herkese minnettarlık hissediyorum.”

“Duygularım: memnuniyet ve sanatsal haz; düşüncelerim: yaratıcılık, dönüştürücülük ile ilgili çok güzel şeyler düşündürdü bu güzel eğitim, teşekkürler.”

“Böyle renkli bir ortamdan yine cezaevine dönmesi zor olacak. Birkaç sene katılımcı olarak kalmak isterdim.”

“Kursa katıldık ve iyi oldu çok. İyi dinledik, bir an olsun ceza infaz kurumundan uzak kaldık.”

“Eğlenceli. Hala iyi ve mutlu anlar yaşatan insanlar var.”

Eğitimin genel akışı değerlendirildiğinde; “Ses Olmak” ve “Sanat & Tasarım Atölyesi” ile grup dinamiklerinin kurulmasına alan açıldığı fark edilmiştir. Atölye sıralaması olarak “Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati” atölyesinin “Duygu -İhtiyaçların İfadesi ve İnsan Davranışı Roller” atölyesinden sonra gerçekleştirilmesin “Bağlantı Odaklı İletişim ve Empati” atölyesinin etkisini artıracağı öngörülmektedir. Katılımcılardan alınan geri bildirimlerden ekibin samimi, güler yüzlü ve pozitif enerji verdiğinden bahsedilmiş; bunun da katılımcıların motivasyonunu ve katılımını desteklediği anlaşılmıştır.

“Emek ve güler yüzülüğünüz için teşekkür ederim. Farklı bir etkinlik içinde oldum 3 gün boyunca. Derneğinizin farklı alanlarda daha çok insana dokunması dileğiyle”

“Deli dolu enerjik bir ekipsiniz, durmak yok. İyi insanlarla karşılaştık. Kalbiniz çok güzel.”

“Eğitime gelmeden önce bu kadar samimi, içten ve mütevazı bir ekiple karşılaşacağımı tahmin etmemiştim. Çok keyif aldım.

Bir daha bir araya gelmek isteyeceğim bir ekip. Önemsendik.”

Katılımcı profili açısından değerlendirildiğinde katılımcıların kendi içinde çok değişkenlik gösteren fakat ortak ihtiyaçlara sahip oldukları görülmüştür. Öğretmen, psikolog, sosyal çalışmacı olan katılımcıların atölye içi etkinliklere katılımlarının daha yüksek olduğu ve süreçte daha çok çıktı verdikleri gözlemlenmiştir. Katılımcılar eğitimde sıklıkla “önemsendiğini” hissettiğini ifade etmiştir.

“Samimi olarak bizleri mutlu etmek istediğinizi fark ettim. Bu da beni mutlu etti. Teşekkürler.”

Bunun yanı sıra, eğitimin katılımcıların bireysel iyi oluşlarına olumlu bir katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Gün sonunda katılımcılardan alınan geri bildirimlere bakıldığında birçok katılımcı mutlu, umutlu, sevgi dolu, huzurlu, dingin ve rahatlamış olduğunu ifade etmiştir.

“Müthiş hissediyorum. Uzun zamandır bulduğum en entelektüel ortamdı.”

Eğitimin katılımcıların farkındalık ve beceri gelişimine katkı sağladığı görülmektedir. Öyle ki birçok katılımcı eğitimin kendisine farklı bir bakış açısı kazandırdığından veya var olan bakış açısını değiştirdiğinden bahsetmektedir. Bunun yanı sıra katılımcılardan bazıları eğitimin iletişim becerilerini geliştirdiğini ve ekip çalışması konusunda katkı sağladığını ifade etmektedir. Katılımcıların eğitim kazanımlarına ilişkin ortak açtığı bir başka konu ise “yeni donanımlar edinmek” olmuştur.

“Memnun olmuş ve daha donanımlı hissediyorum. Her şey için teşekkür ederim. Harıkaydı.”

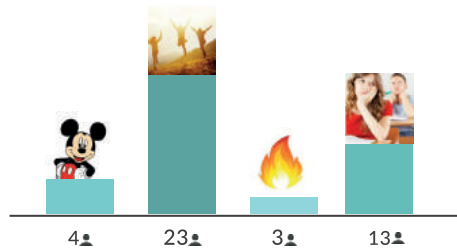
“Birçok şey öğrendim: anne çocuk arasında güvenli bağlanma, etkili iletişim yöntemleri, 0-6 yaş insanın kişiliğini etkiler.”

Eğitim fiziki koşulları bakımından değerlendirildiğinde; yeme içme-depolama ve çalışma alanlarının daha tanımlı biçimde ayrışması ve eğitmenler için konforlu bir oturma alanı yaratılması gerektiği anlaşılmıştır. Eğitim sonunda yapılan değerlendirmede katılımcılarla yeniden interaktif bir anket gerçekleştirilmiştir. Üç gün süren eğitim sonunda katılımcıların çoğunluğu “mutlu” ve “keyifli” olduğunu ifade etmiştir. İfadeler değerlendirildiğinde olumsuz kabul edilebilecek yalnızca iki ifade (yorgun ve sıkılmış) olduğu görülmektedir. Bu da eğitimin katılımcıların %95’inde olumlu izlenim uyandırdığını göstermektedir (Grafik 7).

Grafik 7. Eğitim Sonunda Katılımcıların Eğitime İlişkin Hisleri

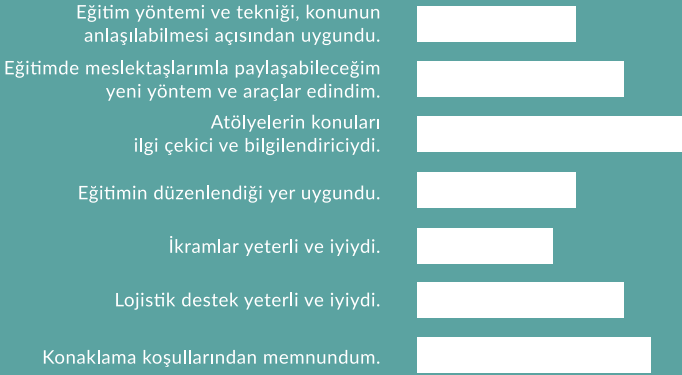
Diğer bir soruda katılımcılara bazı görseller sunulmuş ve metaforik olarak hangi görselin bu eğitimi ifade ettiği sorulmuştur. Soruya verilen yanıtlar Grafik 8'de gösterilmektedir. Grafik 8'de katılımcıların %30'unun eğitimi ifade etmek için "sıkılan bir öğrenci" görselini tercih ettiği; bir önceki soruda ise "sıkılmış" ifadesinin yalnızca bir katılımcı tarafından yazıldığı görülmektedir. Bunu; insanların soruları yanıtlarken çoktan seçmeli sorulara göre açık uçlu sorulara daha çekimser yaklaştığı şeklinde yorumlamak mümkündür. Eğitimin katılımcılar üzerinde uyandırdığı olumlu izlenim, bu soruya verilen yanıtlar bağlamında değerlendirildiğinde ise %93 olmaktadır.

Grafik 8. "Sizce Hangi Görsel Bu Eğitimi İfade Ediyor?" Sorusuna Verilen Yanıtlar

Katılımcılara eğitim süresince onları şaşırtan bir şey olup olmadığı sorusuna katılımcıların %48'i "hayır", %15'i "yemekler", %8'i "samimiyet", %5'i "eğitimin konusu ile içeriğinin farklı olması", %5'i ise "oldu" yanıtını vermiştir. Soruya verilen diğer yanıtlar ise: "birden kendimi bulmam", "disiplin", "fazla ilgi", "iki arkadaşın anlamsızca gelmesi", "soğuk hava", "zor şaşırtım", "akışkanlık", "Asena hoca", "B grubunun salon düzeni" olmuştur. Eğitim içeriğine ve etkinlik planlamasına ilişkin 0-5 puan arasında yapılan oylamanın sonuçları Grafik 9'da gösterilmektedir.

Grafik 9. Eğitim İçeriğine ve Etkinlik Planlamasına İlişkin Oylama

Grafik 9'da görüldüğü üzere; katılımcıların eğitim içeriğinden %58, etkinlik planlamasından ise %54 oranında memnun kaldığı anlaşılmaktadır. Katılımcılara yöneltilen "Bu eğitimden ayrılırken yanınızda götürdüğünüz 3 şey?" sorusuna katılımcıların çoğunluğu "defter", "top", "bilgi" ve "kitap" yanıtını vermiştir. Soruya verilen diğer yanıtlar Grafik 10'de gösterilmektedir.

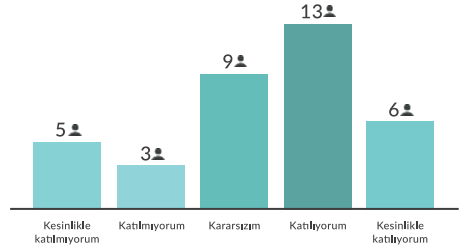
Grafik 10. "Bu Eğitimden Ayrılırken Yanınızda Götürdüğünüz 3 Şey?" Sorusuna Verilen Yanıtlar

“Bir sonraki eğitimin konusu ne olsun isterdiniz?” sorusuna verilen yanıtlar aşağıdaki gibidir:

- AÇGR' ye daha fazla ağırlık verilebilir
- "Psikolojik dayanıklılık ve Motivasyon artırıcı herhangi bir eğitim"
- Müzik ve Asena hoca
- Test ve profil değerlendirme araçları
- BDT
- Eğitim olsun da fark etmez
- İletişim
- Fark etmez
- Katılanların karşılaştığı zorluklar
- Hükümlü ve tutuklara moral eğitimi
- Cezaevi çalışanına motivasyon
- Moral motivasyon
- Personeller arası iletişim
- Ast üst ilişkisi
- Motivasyon artırmak
- Müzik ağırlıklı Asena hoca eşliğinde
- Toplumda davranış dersi
- Enerji
- Konunun bir önemi yok
- Ceza infaz kurumu çalışanlarına moral
- Oyun ve masal terapisi
- Müzik ve eğlence
- Personele yönelik iyileştirme
- Şiddet
- İletişim
- Konu değil de oyunlar iyiydi
- Kitapların insan hayatındaki katkısı
- Konuyu bilmemde yer İstanbul olsun
- Müzik ve eğlence Asena hoca eşliğinde

Katılımcıların “Bu çalışmanın diğer Ceza İnfaz Kurumu çalışanlarına da uygulanması gerektiğini düşünüyorum” ifadesine katılma oranları Grafik 11’de gösterilmektedir.

Grafik 11. Katılımcıların “Bu Çalışmanın Diğer Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına da Uygulanması Gerektiğini Düşünüyorum” İfadesine Katılma Oranları

Grafik 11’de görüldüğü üzere Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi’nin diğer ceza infaz kurumlarına yaygınlaştırılması konusunda yaygın görüş olumlu yöndedir. Katılımcıların %52’si eğitimin diğer ceza infaz kurumlarına uygulanması, %22’si uygulanmaması gerektiğini belirtirken %25’i kararsız olduğunu ifade etmiştir.

“Bu eğitimin sonrasında bizimle işbirliği yapmak ister misiniz?” sorusuna verilen yanıtlara göre katılımcıların %75’i eğitim sonrasında Önemsiyoruz ile işbirliği yapmak istediğini, %7’si işbirliği yapmak istemediğini ifade ederken, %8’i ise kararsız olduğunu belirtmektedir.

Sonuç olarak, “Ceza İnfaz Kurumu Çalışanlarına Yönelik Eğitici Eğitimi” programının hedeflediği etkiye yüksek ölçüde ulaştığı ve eğitimin katılımcılar üzerinde farklı bağlamlarda %95 oranında beklentiye karşılıdığı anlaşılmaktadır. Bu da eğitimin, Türkiye’deki farklı ceza infaz kurumlarında görev yapan diğer kurum çalışanlarına da faydalı olacağını göstermektedir.

